

Det er dog givet, at man ikke ret vel fra Finansministerens Side i en Toldlov eller Brændevinsbrændingslov kunde falde paa at foreslaa ny Organisationer oprettede, førend man vidste, om man overhovedet vilde indlade sig paa at afse Beløb af Statsindtægterne paa den Maade. Det forekommer mig saa givet ikke at tale om, at det ikke var Finansministeren, der i saa Fald skulde foreslaa noget saadant, men det var hans Kollega, Indenrigsministeren. Dette forekommer mig saaledes slet ikke at ramme, men jeg maa ganske vist gøre en Undskyldning — som maaske ikke behøves i min Alder — for, at jeg ikke grant kan erindre, hvad der er passeret for 15—16 Aar siden, og som ikke har haft videre Følger. Et vil jeg dog bemærke, nemlig, at der den Gang var en meget stærkere Anledning til at søge at styrke Fattigforsørgelsen i Kommunerne for værdige trængende, end der er kommet siden. Det maa jo erindres, at efter den Tid er kommen Alderdomsforsørgelsesloven med sin 2¹/₂—3 Millioners Bekostning, og som netop er given for at ramme og hjælpe paa de værdige trængende. Altsaa, hele det Element er taget forlods fra, naar man vil sammenstille før og nu. En Sammenligning mellem en kalkuleret Million den Gang og den meget reelle kvart Million nu passer altsaa i mine Tanker aldeles ikke. — Det var kun disse korte Bemærkninger, jeg vilde tillade mig at gøre nu, idet jeg forbeholder mig at gennemgaa Aarene 1884—85—86, hvad der er passeret med Hensyn til Brændevinsafgiften i Kombination med Fattiggasserne.

Rottbøll: Loven af 8. Marts 1856 om de fattiges Kasser har efter min Mening virket saa godt i det hele taget under de Former, den har haft at virke med, at naar man foreslaar et saadant Tilskud, som her er tiltænkt dem, maa man efter min Optattelse først og fremmest undersøge, om disse Fattiggasser have Trang til et saadant Tilskud, om det er det rette Tidspunkt at yde et saadant, og om dette Tilskud kan gøre den forventede Nytte. For mig stiller det finansielle Hensyn sig som mindre væsentligt. Er der en stærk Trang for de fattiges Kasse til at faa et saadant Tilskud, og mener man, at det kan gøre samme Nytte, som de fattiges Kasse efter min Mening hidtil har gjort, vil det finansielle for mig i denne Sag ikke have noget afskrækkende ved sig, det vil man vel kunne komme ud over. Det

er imidlertid klart, at den Gang Loven om de fattiges Kasse kom frem i 1856, var der langt større Trang til en saadan Institution, end der er nu. Den Gang var de fattiges Kasse og det offentlige Fattigvæsen de 2 Institutioner, der toge sig af den Nød, der var. Senere kom man saa i Tanker om, at der var en hel Del forskellig særlig Nød, om jeg saa maa sige, som maatte behandles paa særlig Maade, som fordrede større Tilskud, større Støtte, end der kunde ventes fra de fri Fattiggasser eller det offentlige Fattigvæsen, og som heller ikke burde behandles under det offentlige Fattigvæsen. Det var saadan Nød, der fremkom af Sygdom, Ulykkestilfælde, Alder og deslige, og man tog saa op til Undersøgelse, hvorledes man bedst skulde afhjælpe den Nød, der saaledes viste sig i Samfundet. Man kom da efterhaanden fra alle Sider egentlig ind paa, at naar saadan Nød skulde afhjælpes fra Statens Side, var der noget, man burde forlange, og det var, at den skulde afhjælpes som Hjælp til Selvhjælp. Det var fra Højres Side gjort gældende allerede længe, men efterhaanden tror jeg ogsaa, at man fra Venstres Side har faaet det Syn paa Sagen. Det slutter jeg deraf, at man i den senere Tid ved forskellige Lejligheder er kommen ind paa dette, og særlig kan jeg nævne en Indstilling, der er gjort fra et Folketingsudvalg, som var nedsat til Undersøgelse og Overvejelse af Betingelserne for Gennemførelsen af en Invaliditets- og Alderdomsforsikring med Statstilskud. I denne Indstilling siges det udtrykkeligt, at „hvor en slig Forsorg for Arbejdsinvalider skal grundig gennemføres uden dog at paatrykkes Fattighjælpens Præg, maa den være bygget paa saadanne synlige Selvhjælpsbestrebelser, der give Reformens Gennemførelse det fornødne økonomiske Grundlag og bidrage til at styrke Samfundets moralske Kraft.“ Jeg kunde nævne flere Udtalelser i samme Retning, der for mig gøre det klart, at man nu efterhaanden fra de fleste Sider her paa Rigsdagen er kommen til den Overbevisning, at skal man med nogen Nytte for Samfundet og de nødlidende komme dem til Hjælp, skal det være gennem en Hjælp til Selvhjælp. Om denne Hjælp til Selvhjælp nu har faaet det rigtige Udtryk i de humane Love, vi have gennemført, Sygekasse-, Ulykkesforsikrings- og Alderdomsunderstøttelsesloven, kan vel være et Spørgsmaal. Det er vist sket mere eller mindre, og over for Alderdomsunderstøttelsesloven er det jo ganske vist kun i